

Magusalt lõhnav šokolaadikosmos

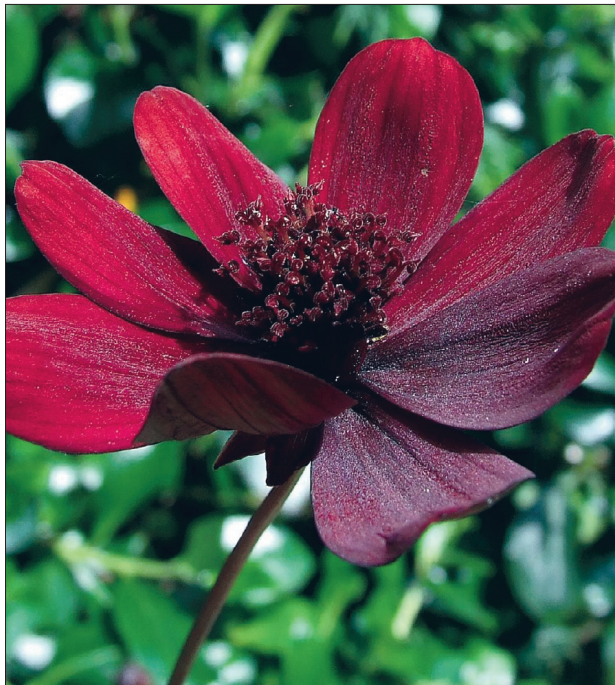
Puna-mustjaspruunide lihtsate korvõisikutega ruske kosmos on maiuspala, mida aiaääril nähes ei suuda ostmata jätta vist küll ükski taimesõber.

Ruske kosmos (*Cosmos atrosanguineus*) on sõna otseses mõttes maiuspala nii silmale kui ninale. Kõigepealt värv – sügav sametine mustjaspruun või punakaspruun – kuidas keegi näeb. Kummardud harva esinevat värvi õielehti lähemalt uurima ja korraga tunneb nina midagi magusat. Vanill, šokolaad ... küll on hea! Inglise keeles ongi lille nimeks šokolaadikosmos – *chocolate cosmos*.

Euroopas juba tükk aega populaarne taim on jõudnud viimastel aastatel meiegi aia-äärdesse ja aedadesse. Teda on kaasa toodud välisreisidelt.

Ruske kosmos on pärit Mehhikost, kus ta kasvab püsiikuna. Meie kliimas see kahjuks ei õnnestu ning kaunitarid saavad aeda kaunistada vaid suvelillena. Entusiastlikumad aiapidajad võivad muidugi mugulad üles kaevata ja üritada neid ületalve säilitada. Küllap see kogenumatel ka õnnestub.

Ruske kosmose võrratut värvi korvikud pole väga suured – läbimõõt on 3–4,5 cm. Meile kõigile tuttav harilikul kosmosel on õisikud märksa suuremad. Šokolaadikosmose keelõied võivad olla tumepunased kuni tumepruunid. Kuumal suvepäeval ja ka õhtul on õite õrna magusalt lõhna tugevamalt tunda. Tumerohelised sulgjad lehed on 7–15 cm pikkused.



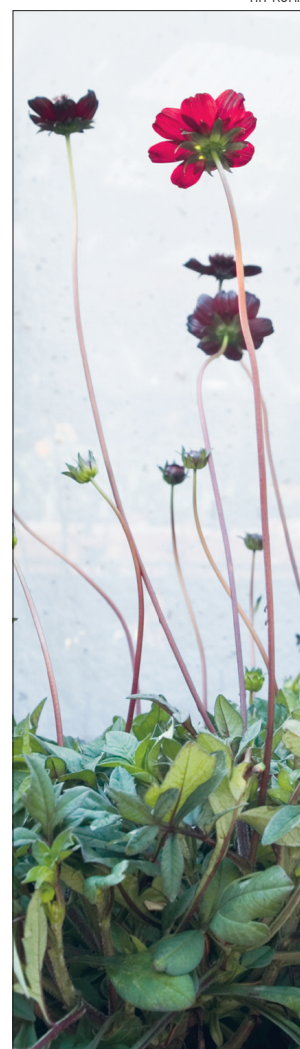
Uus sort 'Chocamocha' on kompaktse kasvu ja bordoopunaste õitega.

Taimel on lihavad mugulad, mis meenutavad aeddaaliate omi. Ruske kosmos on meil müügil olnud mugulatena. Tema seemneid ei maksa aiaääril otsida, sest vabas looduses on see liik välja surnud. Kuna ruske kosmose seemned pole elujõulised, saab teda paljundada ainult mugulatega.

Aias leidke kuumast Mehhikost pärit kaunitaridele võimalikult soe ning päikesepaisteline kasvukoht. Hästi sobivad nad ka aiavaasi ja rõdukasti. Kevadel paneb rus-

ke kosmos meie kannatuse proovile, sest tema kasv on siis väga aeglane. Uudishimulik taimesõber tahaks ju hästi ruttu näha tumedaid eksootilisi õisi. Õitsema hakkab ruske kosmos juulis ja lõpetab septembris.

Muld olgu viljakas ning parajalt niiske. Liiga rammusasse pinnasesse ärge taimi pange, sest siis kasvavad nad lopsaka lehestiku, aga õitsevad vähe. Tänu lihakaatele juurtele talub ruske kosmos mõnda aega ka liiga kuiva mulda.



Ruske kosmos tahab viljakat, aga mitte liiga rammusat mulda, sest seal kasvatab ta liiga lopsaka lehestiku ja õitseb vähem.

Nagu juba öeldud, külmaõrnad mugulad peenral ei talvitu. Kui soovite neid ületalve hoida, kaevake taimed sügisel ilma jahenedes üles. Varrad lõigake mõne cm kõrgusele maha. Mugulad puhastage, kuivatage ning pange jahedasse ja kuiva ruumi talveks hoiule. Kõik käib täpselt samamoodi kui aeddaaliate puhul.

Lisaks peenrailule sobivad õied väga hästi ka lõikeõiteks.

TT

TARGU TALITA

ilmub koos Maalehega.
Lehekülgede numeratsioon
algab 4. jaanuarist 2008

Toompuiestee 16, 10137 Tallinn
targutalita@maaleht.ee
reklamaam 661 3333, 661 3334
faks 661 3343

Toimetus
Kadrin Linna 661 3376
Vivika Veski 661 3375
Kaja Kurg
Kujundus Heiki Maiberg

Väljaandja AS Maaleht
Trükk AS Kroonpress